

Průběh zájmového vzdělávání

7.2.1 Kvalita vzdělávacího procesu

Specifičnost zájmového vzdělávání umožňuje využití forem a metod práce, které poskytují účastníkům větší možnosti aktivního zapojení než při školním vzdělávání. Důležitý vliv na jejich výběr má i počet a věkové složení účastníků. Skupiny účastníků (oddělení) v ŠD/ŠK mají vyšší počty než u středisek.

Inspekční týmy sledovaly organizační formy výuky a účelnost jejich využití. V rámci posouzení kvality hodin byla hodnocena také vhodnost zařazení pomůcek vzhledem ke vzdělávacímu cíli. Z hlediska účelnosti využitých metod bylo dosaženo nejvyšší míry efektivity u metod dovednostně-praktických a aktivizujících. Pestřejší zastoupení forem práce bylo zjištěno v pravidelné zájmové činnosti u SVC.

Kromě pravidelné činnosti realizují ŠD/ŠK další formy zájmové činnosti. Příležitostné činnosti pořádají často společně s kmenovou školou. Nejčastěji se jedná o kulturní (84 %) a sportovní (82 %) akce. Mezi další běžné příležitostné aktivity patří výlety, výstavy a besedy. Kromě těchto forem realizují pravidelně spontánní činnosti (85 %), zpravidla během ranní družiny, při scházení se účastníků po návratu ze školní jídelny a v závěru provozu ŠD. Táborovou činnost o prázdninách vykonává 4,4 % zařízení.

Výuková hodina trvá u ŠD 60 minut. V rámci této časové jednotky pracovníci ČŠI sledovali zpravidla více činností. Nejčastěji hodnotili přiměřené časové rozvržení zájmových činností a času na odpočinek u 79 % aktivit. Zpravidla se jednalo o střídání bloků dle plánu práce výchovných činností (výtvarné, pracovní, hudební, tělesné) a relaxačních i oddychových činností. Příprava a tvorba projektů se realizovala zpravidla v rámci celoškolní akce.

Tabulka 93

Metody a formy činnosti ŠD/ŠK – podíl hospitací (v %)

Uplatněné činnosti ve sledovaných hodinách	Podíl
Sportovní (pohybové) činnosti	32,1
Vycházky	21,0
Přiměřené časové rozvržení zájmových činností a času na odpočinek	79,0
Skupinová práce	47,1
Možnost zpracování domácích úkolů	16,1
Tvorba projektů	11,8
Doučování	3,3

Stanovené cíle vzdělávání měly téměř vždy složku vědomostní, v polovině hodin složku dovednostní a v téměř třetině hodin také složku postojoyou. Minimálně se vyskytovaly transmisivní metody vzdělávání. Důraz byl kladen na slovní metody (vysvětlování, rozhovor, práce s textem). Pokud v hospitované výuce byla zařazena práce na celoškolním projektu, jeho obsah vycházel zejména z osnov školy (prvouky, vlastivědy a přírodovědy) a navazoval na dopolední výuku žáků na 1. stupni. Skupinová práce probíhala zejména při tvorbě těchto projektů. Zážitkové a prožitkové metody byly účelně uplatňovány především u nejmladších účastníků ŠD (1. a 2. třída). Vychovatelky je motivovaly četbou, hudební vložkou a obrazovou ukázkou, po níž následovala zpravidla samostatná činnost nebo práce malých skupin. Během motivace a ukázek byla zřejmá snaha vychovatelek o rozvoj komunikativních dovedností účastníků. Ti dostávali dostatek prostoru pro svoji iniciativu a aktivitu při práci. Ve značně míře se u nich rozvíjela vzájemná spolupráce a pozitivní sociální vztahy. Využívala se